

Sygn. akt V U 961/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania E. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 16 sierpnia 2016 r. **znak** (...)

z dnia 16 sierpnia 2016 r. **znak** (...)

zmienia decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 16 sierpnia 2016 r. numer (...) i z dnia 16 sierpnia 2016 r. numer (...) w ten sposób, że stwierdza, iż wnioskodawczyni E. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 01 stycznia 2016 roku do 31 stycznia 2016 roku.

Sygn. akt VU 961/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 maja 2016r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. umorzył postępowanie administracyjne wszczęte 6 maja 2016r. wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawczyni E. D. podlega nadal obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Decyzją z 16 sierpnia 2016r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uchylił w całości decyzję nr (...) z 23 maja 2016r. wskazując, że ujawnione zostały nowe okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, a mające wpływ na stwierdzone w niej rozstrzygnięcie. Decyzją z 16 sierpnia 2016r., nr (...), organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni E. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że od 1 stycznia 2014r. wnioskodawczyni zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do ubezpieczenia chorobowego - jako osoba prowadząca działalność

gospodarczą. Jednocześnie od 15 grudnia 2015r. do nadal jest zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik u płatnika składek (...) w niepełnym wymiarze czasu pracy. Od 1 do 31 stycznia 2016r. wnioskodawczyni uzyskała wynagrodzenie w kwocie powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W konsekwencji za ten okres powinna zgłosić się jedynie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Odwołania od dwóch decyzji z 16 sierpnia 2016r. złożyła wnioskodawczyni E. D. podnosząc, że zgodnie z umową o pracę jest zatrudniona w niepełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem nie przekraczającym minimalnego wynagrodzenia. Pracodawca wypłacił jej prawidłowo naliczone wynagrodzenie za grudzień 2015r. i styczeń 2016r. i odprowadził składki na ubezpieczenia społeczne. Wskazała, że składki na ubezpieczenia społeczne i dobrowolne ubezpieczenie chorobowe opłaca od czerwca 2011r.

i wyłączenie jej z ubezpieczenia chorobowego na jeden miesiąc przed urodzeniem dziecka powoduje utratę praw do zasiłku chorobowego i innych świadczeń związanych z ciążą

i urodzeniem dziecka. Wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że podlega obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowy, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o ich oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko tak jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. D. od 1 czerwca 2011r. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) E. B. w R. i z tego tytułu zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, opłacając należne składki.

W dniu 11 grudnia 2015r. wnioskodawczyni zawarła z M. W. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) w I. umowę o pracę i z dniem 15 grudnia 2015r. została zatrudniona na podstawie umowę o pracę na czas określony od 15 grudnia 2015r. do 31 grudnia 2018r., na stanowisku pracownika terenowego służby BHP i PPOŻ, w wymiarze 7/8 etatu, z wynagrodzeniem odpowiadającym wymiarowi czasu pracy, liczonemu od wynagrodzenia minimalnego - 1531,25 zł brutto.

Wynagrodzenie za grudzień 2015r. wyniosło 875 zł brutto, za styczeń - 1618,75 zł brutto, za luty 2016r. - 1618,75 zł brutto. Płatność wynagrodzenia ustalona była do końca miesiąca, za który wynagrodzenie przysługuje.

Pod koniec grudnia 2015r. pracodawca poinformował wnioskodawczynię, że z uwagi na dokumenty księgowe wynagrodzenie za grudzień zostanie jej wypłacone na początku stycznia 2016r. Wypłata wynagrodzenia wnioskodawczyni za grudzień 2015r. nastąpiła 7 lub 8 stycznia 2016r. Wynagrodzenie za styczeń 2016r. zostało wypłacone w ustalonym terminie - do końca miesiąca. Wynagrodzenie za grudzień 2015r. i styczeń 2016r. zostało ujęte na jednej liście płac. Wnioskodawczyni potwierdziła odbiór wynagrodzenia w gotówce na liście wynagrodzeń.

Wnioskodawczyni wykonywała pracę do 10 marca 2016r., następnie przebywała w szpitalu, a 27 marca 2016r. urodziła dziecko i obecnie przebywa na urlopie macierzyńskim.

d owód: - akt a ubezpieczeniowe ;

- akta osobowe wnioskodawczyni wraz z listami wynagrodzeń za okres od grudnia 2015r. do marca 2016r.;

W dniu 6 maja 2016r. ZUS Oddział w L. wszczął postępowanie w sprawie ustalenia obowiązku podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniom społecznym jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą w okresie od 15 grudnia 2015r. do nadal, z uwagi na osiągnięcie jako pracownik wynagrodzenia w kwocie powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę, w związku z czym z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej powinna

podlegać obowiązkowo jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu. W toku postępowania przedłożono umowę o pracę wnioskodawczyni, w wyniku czego decyzją z 23 maja 2016r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. umorzył postępowanie administracyjne wszczęte 6 maja 2016r. wskazując w uzasadnieniu, że wnioskodawczyni E. D. podlega nadal obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Postanowieniem z 18 lipca 2016r. organ rentowy na podstawie art. 83a i art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wznowił z urzędu postępowanie dotyczące ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym wnioskodawczyni z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, zakończone decyzją z 23 maja 2016r. W uzasadnieniu wskazano, że w okresie od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) w niepełnym wymiarze czasu pracy osiągnęła wynagrodzenie w kwocie powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę, w związku z tym powinna podlegać tylko ubezpieczeniu zdrowotnemu. W toku postępowania przedłożono listy wynagrodzeń wnioskodawczyni za okres od grudnia 2015r. do kwietnia 2016r. oraz poinformowano, że wnioskodawczyni nie będzie składać korekty dokumentów ubezpieczeniowych i rozliczeniowych, gdyż nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego.

Decyzją z 16 sierpnia 2016r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. uchylił w całości decyzję nr (...) z 23 maja 2016r. wskazując, że ujawnione zostały nowe okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, a mające wpływ na stwierdzone w niej rozstrzygnięcie. Decyzją z 16 sierpnia 2016r., nr (...), organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni E. D. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że od 1 stycznia 2014r. wnioskodawczyni zgłosiła się do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz do ubezpieczenia chorobowego - jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. Jednocześnie od 15 grudnia 2015r. do nadal jest zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownik u płatnika składek (...) w niepełnym wymiarze czasu pracy. Od 1 do 31 stycznia 2016r. wnioskodawczyni uzyskała wynagrodzenie w kwocie powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę. W konsekwencji za ten okres powinna zgłosić się jedynie do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

dowód : - akta ubezpieczeniowe;

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 pkt 4 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 t.j.) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia rozpoczęcia do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Natomiast w myśl art. 11 ust. 2 ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

Na mocy art. 9 ust. 1 ustawy systemowej osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1, spełniające jednocześnie warunki do objęcia ich obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów, są obejmowane ubezpieczeniami tylko z tytułu stosunku pracy, umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują

pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Mogą one dobrowolnie, na swój wniosek, być objęte ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi również z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1a. Zgodnie natomiast z art. 9 ust. 1a. ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów, z zastrzeżeniem ust. 1b i art. 16 ust. 10a.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się zatem do ustalenia, czy w stosunku do wnioskodawczyni - zgodnie z twierdzeniem odwołania - należy stosować przepisy art. 9 ust. 1a, a tym samym, w okresie od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. podlegała ona obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, czy też - jak wskazuje strona pozwana - z uwagi na osiągnięcie w tym okresie wynagrodzenia w kwocie powyżej minimalnego wynagrodzenia za pracę - podlega ona jedynie obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wykładnia systemowa, funkcjonalna i celowościowa art. 9 ust. 1a u.s.u.s. prowadzi do wniosku, że termin „podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe”, użyty w art. 9 ust. 1a u.s.u.s., należy rozumieć jako wynagrodzenie za pracę wynikające ze stosunku pracy, a nie jako przychód zdefiniowany w art. 4 pkt. 9 tej ustawy. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 4.02.2013r. (I UK 484/12), należy rozdzielić instytucję podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od instytucji następczego ustalania wysokości składek oraz podstawy ich wymiaru. Jeżeli zatem pracownik podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym na podstawie ważnego stosunku pracy, którego elementem jest wynagrodzenie w wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia w przeliczeniu na okres jednego miesiąca, i praca ta jest wykonywana, co nakłada na pracodawcę obowiązek wypłaty za nią uzgodnionego wynagrodzenia, należy uznać, że pracownik ten nie podlega również obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów na podstawie art. 9 ust. 1a u.s.u.s. w sytuacji gdy nie dochodzi do wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę za dany okres, co jest równoznaczne z brakiem przychodu ze stosunku pracy w tym okresie w rozumieniu art. 4 pkt. 9 u.s.u.s., mającego znaczenie dla określenia podstawy wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 u.s.u.s. Sąd Najwyższy podkreślił, że ustawodawca stanowiąc normę art. 9 ust. 1a nie miał zamiaru obciążyć pracownika wykonującego pracę w ramach ważnie zawartego stosunku pracy dodatkowym poważnym zobowiązaniem o charakterze fiskalnym - jakim jest niewątpliwie obowiązek zapłaty składek ubezpieczeniowych z tytułu objęcia dodatkowo z mocy prawa innym tytułem ubezpieczenia -tylko dlatego, że wbrew treści stosunku pracy pracodawca z naruszeniem prawa nie realizuje względem niego obowiązku wypłaty wypracowanego wynagrodzenia w ustalonej wysokości co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Rozstrzygając spór w przedmiotowej sprawie Sąd w całości podziela kierunek interpretacji wskazany przez Sąd Najwyższy (stanowisko takie akceptowane jest także przez sądy apelacyjne - por. np. wyrok SA w Białymstoku z 11.09.2013r., III AUa 291/13, wyrok SA w Białymstoku z 6.04.2016r., III AUa 798/15, wyrok SA w Gdańsku z 24.02.2016r.,

III AUa 1644/15). W przepisie art. 9 ust. 1a - a dotyczącym zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym - istotne znaczenie ma podstawa wymiaru składek, przez którą należy rozumieć wynagrodzenie określone w umowie o pracę. Dla ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym nie ma znaczenia fizyczna wypłata wynagrodzenia za pracę wykonaną w danym miesiącu, a tym bardziej zwłoka w jej wypłacie.

Jak wynika z niekwestionowanej przez strony - ważnej i realizowanej umowy o pracę, zawartej 11 grudnia 2015r., a obowiązującej od 15 grudnia 2015r., podstawa wymiaru składek wnioskodawczyni jako pracownika płatnika składek M. W. (...) wynosiła kwotę niższą niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Tym samym wnioskodawczyni prowadząca

pozarolniczą działalność gospodarczą - mająca jednocześnie inny tytuł do ubezpieczeń - podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu

i rentowemu z obu tych tytułów. Bez znaczenia jest, że wynagrodzenie należne wnioskodawczyni za grudzień 2015r. - z przyczyn pracodawcy - zostało jej wypłacone na początku stycznia 2016r., co spowodowało, że wraz z wynagrodzeniem za styczeń 2016r. wypłaconym terminowo do końca miesiąca - łączna kwota wypłaty w styczniu 2016r. przewyższyła kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę. Niesumienne i nierzetelne postępowanie pracodawcy w zakresie wypłaty wynagrodzenia za pracę, bądź to przez niewypłacanie w ogóle wynagrodzenia, bądź wypłacanie go po terminie lub w ratach, nie może skutkować, w ocenie Sądu, manipulowaniem tak istotnym prawem jak podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Gdyby przyjąć założenie przeciwne - jak chce organ rentowy, to każde nierzetelne zachowanie pracodawcy wskazane wyżej, w przypadku częstej powtarzalności powodowałoby, że pracownik prowadzący jednocześnie pozarolniczą działalność gospodarczą nie miałby żadnej pewności kiedy podlega również ubezpieczeniu

z innego tytułu i ma obowiązek zapłaty składek z tego tytułu, a kiedy nie. Nie miałyby tym samym żadnego wpływu na prawidłowość i terminowość realizacji obowiązków ubezpieczeniowych wynikających z prowadzonej działalności.

W tym stanie rzeczy, skoro stosunek pracy zawarty przez strony nie był kwestionowany, ustalone w umowie wynagrodzenie było niższe niż wynagrodzenie minimalne, a przeniesienie przez pracodawcę wypłaty wynagrodzenia za grudzień 2015r. na styczeń 2016r. spowodowało skumulowanie wypłaty za dwa miesiące - z naruszeniem postanowień umowy o pracę, nieprawidłowe było wyłączenie wnioskodawczyni przez organ rentowy z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1 stycznia 2016r. do 31 stycznia 2016r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wobec powyższego, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje organu rentowego z 16 sierpnia 2016r. w ten sposób, że stwierdził, iż E. D., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i dobrowolnie chorobowemu od 1 stycznia 2016r. i 31 stycznia 2016r.